

V torek, dne 8. marca se je začela razprava o novih davkih. Po pravilniku je ta razprava takozvano prvo čitanje, pri katerem se samo lahko govori, a se ne glasuje, ampak po razpravi se odkažejo vladni predlogi brez glasovanja odseku. Davčni predlogi se bodo odkazali finančnemu odseku, kjer je Slovenski klub zastopan po poslancih dr. Korošec in dr. Hčevar.

Dr. Korošec proti vinskemu davku.

V seji dne 8. marca je kot prvi govornik o davčnih predlogih nastopil dr. Korošec ter se z vso odločnostjo izrekel proti nameravanemu davku na vino. Slovenski klub ne bo nikdar glasoval za tak načrt, ki pomenja smrtni udarec našemu vinogradništvu. Govor objavimo prihodnjič.

Politični ogled.

— Rusko-avstrijska pogajanja za sporazum so se menda zopet ustavila, ker dela kralj Ferdinand bolgarski, ki se sedaj mudi v Petrogradu, na to, da se upošteva bolgarske želje po Makedoniji in nasprotuje temu, da bi Avstrija in Rusija sklenile pogodbo, glasom katere bi se imelo na Balkanu vzdržati dosedanja stanja. Ali se sporazum med Avstrijo in Rusijo sklene, je odvisno od tega, kakšno stališče zavzame Rusija nasproti bolgarskim težnjam.

— Špansko. Volitve so dočene na 15. maj. Ministrski predsednik Canalejas je zagotavljal, da se vlada ne bo vmešavala v volilni boj. V polni meri se bo oziralo na pravice volilcev. Vlada bo morda celo izvajala posledice iz izida novih volitev in odstopila, ako bi v novi zbornici ne imela večine. Canalejas se hoče popolnoma podvreči volji španskega ljudstva. Vendar upa ministrski predsednik, da bo radi svojega nepristranskega zadržanja v volilnem boju in radi vladnega programa dobil večino v zbornici.

Mala politična naznanila.

Dne 4. sušca: Iz zaresljivih virov se poroča, da bo hrvaški deželni zbor sklican dne 18. t. m. — Na Hrvaškem sklicujejo soc. demokrati po vseh večjih krajih dežele ljudske shode, da protestirajo proti vladni bana Tomašica in koaliciji. — Poroča se, da so nesporazumljenja, ki so vladala med nemškimi cesarjem Viljemom in angleškim kraljem Edvardom, popolnoma odstranjena.

Dne 5. sušca: Češki deželni odbor je sklenil, da se iz deželnih sredstev ničesar ne izda za stan vanja orožništva in vojaštva. Velede tega se bo prihranilo v deželnem proračunu dva milijona kron. — Ogrski ministrski predsednik grof Khuen je izjavil, da je položaj za vlado ugoden. Zbornica se razpusti okoli 24. t. m. nanovo pa skliče meseca junija. — Grška zbornica je včeraj sprejela revizijo ustave.

Dne 6. sušca: Poroča se, da bosta potovala v Petrograd razun srbskega kralja Petra tudi rumunski prestolonaslednik in črnogorski knez. — V Gradec so došli 3. t. m. iz Belgrada črnogorski izseljenci, ki jih je srbska vlada izgnala iz Srbije. Vsi potujejo v Švico ali v Ameriko. Izseljenci trdijo, da se je izvršil izgon iz Srbije vsled želje ruskega carja Nikolaja. — Srbski kralj Peter namerava potovati tudi v Rim ter je tje že odposlal poslanika posredovalca.

Dne 7. sušca: V Szegethu na Ogrskem bi se imel včeraj vršiti ustanovni shod nove vladne stranke. Socialni demokrati so priredili velikanske demonstracije in mani-

festacije za splošno in enako volilno pravico in so grofa Tiszo, ki je tudi došel na shod, obmetavali z gnjilimi jajci. — Cesar je v eraj sprejel barona Bienenrtha v daljši avdienci. — V Krakovu so v soboto zaprli več oseb, ki so osumljeni vohunstva za Rusijo. Našli so mnogo obteženih snovi. — V Monakovem na Bavarskem je bila včeraj velika demonstracija za ustavo. Muzička je zahtevala od kneza, da dá ustavo do 19. marca.

Dne 8. sušca: Srbski znanji minister Milovanović se dogovarja, kakor se poroča, v Carigradu s turško vlado poleg drugih težk tudi o gradbi železnice od Donave do Jadranskega morja in o uvozu srbskih vojni potrebščin za dobo 5 let skozi Solun. — Srbski vojni minister Marinović je vložil prošnjo za odstop. — Srbski kralj Peter namerava obiskati tudi dunajski dvor. Če pride do obiska, ga vrne prestolonaslednik. — V Berlinu je v nedeljo socialno-demokratsko delavstvo zopet manifestiralo za splošno, ensko in direktno volilno pravico. Prišlo je tudi do manjših spopadov s policijo, ki je bila vsa na nogah. Demonstrante se cenil na 100.000. — Hrvaški list „Obzor“ poroča, da je razpust goriškega deželnega zbora gotova stvar in da se izvrši v kratkem.

Cenjenim naročnikom.

Mnogi so si na dopisnici naročili Slov. Gospodarja. Dobili so nato položnice, da nam pošljejo naročnino. Večina se jih je temu že odzvala, a nekateri še dozdaj niso naročnine poslali. Tiste, ki so si list letos na novo naročili, a še niso dozdaj nič plačali, opozarjamo, da naj vsaj en del naročnine pošljejo, kajti drugače se ne morejo smatrati resnim naročnikom in se jim bo list odzdaj zanaprej ustavil.

Stare naročnike vljudo prosimo, da naročnino prejkoprej poravnajo. Tistim naročnikom, ki lista še nimajo plačanega popolnoma do konca pretečenega leta 1909, se bo list ustavil s 1. aprilom, ako do takrat zaostale naročnine ne bodo še poravnali. Pozivljamo jih torej, naj kmalu plačajo zaostalo naročnino, da se doposiljanje lista ne bude prekinilo.

Razne novice.

* Duhovska vest. V Šmartno pri Celju pride za kaplana g. P. Žagar, ki je doslej služboval v Poljskavi. — V začetni dvamesečni pokoj je stopil zaradi oslabelosti vsled operacije č. g. Fr. Ostrž, kaplan v Šmartnu v Rožni dolini in se poda v duhovski sanatorij v I. o.

Iz dež. šolskega sveta. Učitelju gospodu Fr. Bezjaku pri Sv. Križu tik Slatine se povodom njegove vpokojitve izreče zahvala za njegovo dolgoletno zvesto službovanje. — V Hrastniku pri Trbovljah se ustanovi nova enorazredna ljudska šola z nemškim (?) učnim jezikom. — Razširjenje šulferajnske dvo-razrednice pri Sv. Lenartu v Slov. gor. se vzame na

znanje. — Nadučitelji so postali: na slovenski šoli v Leitersberg-Krčevini učitelj na tamošnji nemški šoli Ferdinand Reich; za nadučitelja na tamkajšnji nemški šoli pa Tomaž Wernitznigg (?), dosedaj nadučitelj na šoli v Pobrežju pri Mariboru. V Žiže pri Konjicah pride za nadučitelja tamkajšnji šolski vodja Josip Čuček, v Središču je dobil nadučiteljsko mesto učitelj Anton Kosi. — Za definitivnega učitelja na šoli v Zidanem mostu je imenovan Alojz Bučar, učitelj na Dobrni; definitivna je postala provizorična učiteljica Anica Gorjup na dekliški ljudski šoli Trbovlje-Vode; na ljudski šoli v St. Lovrencu na Drav. polju pa tamkajšnji provizorični učitelj Ivan Sel. — Prestavljeni so: nadučitelj pri Sv. Juriju na Pesnici Simon Vodenik v Lembach; definitivna učiteljica v Središču Kristina Bregant v Konjice.

* Povišanje v deželni službi. Deželni odbor je povisal deželne, a živinorejskega nadzornika g. Martina Jelovška v 8. činovni razred.

* Avstrijski vinogradniki imajo vso državo obsega-joče društvo, katero je imelo zadnje nedeljo dne 6. marca veliko zborovanje, da je protestiralo proti novemu vinskemu davku. Okoli 5000 vinogradnikov se je udeležilo zborovanja. V imenu Slov. kmečke zveze je govoril tudi drž. in dež. poslanec dr. Korošec ter je izjavil za Vselovensko ljudsko stranko, da bodo vsi njeni poslanci ramo ob rami šli z drugimi zastopniki vinorodnih okrajev v boj proti krivičnemu in vinogradništvu škodljivemu davku na vino. Izjava slovenskega zastopnika se je vzela z velikim odobravanjem na znanje. Shod je sklenil ostro resolucijo proti nameravanemu davku.

* Davek na vino. Občine in društva, ki še niso vposlala peticij državnim poslancem proti davku na vino, naj to v najkrajšem času storo. Opomnimo, da poslanci takoj izročijo peticije, ki jih dobijo, na pristojnem mestu, a nam je bilo težko prinašati vsa mnogoštevilna imena. Glavno je itak, da pridejo peticije v roke merodajnih činiteljev.

Naznanilo. Zelo pogosto se dogaja, da naši somišljeniki pošiljajo denar za razna društva na tiskarno sv. Cirila, ali na uredništvo „Slovenskega Gospodarja“, ali na kak drug naslov. S tem se napravi tukaj mnogo nepotrebne dela in tudi mnogo zmešnjav. Včasih bi bilo skoraj potrebno, da bi imeli v tiskarni lastnega raznašalca, ki bi raznosil priposlani denar raznim strankam po mestu. Zato opozarjamo cenjene somišljenike, da pošljejo vse denarne prispevke tistim društvom ali osebam, za katere je denar namenjen, in ne na tiskarno, ali na uredništva in upravnitva raznih listov. Da pa bodo cenjeni somišljeniki tudi vedeli za naslove, jih tukaj navedemo:

1. Doneski za obmejne Slovence, za Sentiljski dom in za krščansko-socialno zvezo se pošiljajo na naslov: Krščansko-socialna zveza v Mariboru.
2. Doneski za Kmečko zvezo se pošiljajo na naslov: Slovenska kmečka zveza v Mariboru.
3. Doneski za dijaško kuhinjo se pošiljajo na naslov: Dijaška kuhinja v Mariboru.
4. Doneski za Zgodovinsko društvo se pošiljajo na naslov: Zgodovinsko društvo v Mariboru.
5. Denar za „Voditelja“ gre na naslov: Upravištvo „Voditelja“ v Mariboru.

To naznanilo naj p. n. stranke blagohotno upoštevajo in se po njem ravnaajo. — Tiskarna, svetega Cirila.

kake tri ure od Zagreba proti Slaveniji. Imela sva se rada, tako rada, kakor ima jutranja rosa rada mlado sonce, ali kakor deklica lepo cvetko. Moji stariši in njeni stariši so si bili zelo dobri, da, moja in njena mati sta bili mladostni tovarišici.“

Tu se je sarkastično nasmejal.

„Ali veste, kaj je to mladostni tovariš... Mislim, da veste... Oseba, katero ljubimo tudi pozneje, s katero obhajemo tudi pozneje spominjaje se mladostnih dni.“

Popil je požirek vina in opazil sem v očeh nek čuden lesk, kakor bi se svetila jeza v njih.

„Miljutinka je bilo ime moji nevesti. Za njo bi storil vse, dal bi zanjo tudi življenje. Človek najde malokdaj deklo, posebno pa dandanes že, da bi ji lahko zaupal. In Miljutinka je bila taka. Za njo me ni skrbelo, na njo sem se lahko zanesel...“

Tu je obmolnil in brki so mu zmigali žalostno in turobno, kakor, ko je igral na „berde“.

Ker ni nič rekel, sem ga vprašal.

„Kako pa to, da ima Miljutinka pol brata?“

Vzdihnil je, vzdignil glavo in me gledal.

„Tako je, gospod in brat Slovenec... „Vsi smo ljudje, vkljub teoriji „večne“ zvestobe.“

„Večne“ je posebno naglašal in se skušal smejeti „Ali, da nadaljujem... Ko je zvedela njena mati, da se midva ljubiva, tedaj se je ohladilo prijateljstvo med mojimi in njenimi stariši. Zakaj, tega še dandanes ne vem. Največ so krivi ljudje. Razumeto, ljudje. Vem, da ste že spoznavali ljudi, saj jih gotovo i pri vas Slovenceh ne manjka, kateri se brigajo tako radi za druge. Pomislite, ali ima tak človek jesti ali ne, in čim bolj strada, tem bolj skrbi za druge. Oj, tu je polna nasvetov in prerokovanj. Potem so tudi taki, ki se ti v obraz laskajo in te objemajo, a za hrbtom pa vedo povedati o tebi najstrašnejše hudobije. Pa tudi taki se najdejo, katerih cela reč nič ne briga, a ti vedo svetovati ti, odgovarjati ono, in če vidiš, da brez vseh, potem pa ti prerokujejo strašno nesrečo in trpljenje, dasi niso niti najmanjše pripravljani, da bi mu k sreči hoteli pomagati, v nesreči pa odvzeti del trpljenja. Svetovanje je po ceni.“

Nú, in tako se je godilo i ta. O njej so moji materi govorili različne gorostasnosti, še več pa o meni njenim starišem. Moji stariši so mi jo branili, ker je niso poznali.

Pri neki priložnosti pa so jo videli in govorili z njo in od tega časa so jo imeli radi. Pri meni je bilo drugače. Mene so ljudje pri njeni materi očrnili tako, da če bi se me to prijelo, bil bi črn kakor dimnikar, ko pomete vse dimnike po vasi. Ker me niso poznali, so verjeli.“

In tu je starec znižal glas:

„Uboga Miljutinka. Koliko je prejkala in morala pretrpeti. A ljubila me je vendar le še vse bolj. O poroki ni bilo niti govora in naj sem še prosil tako in silil...“

„Stariši ne dovolijo, brez njihovega dovoljenja ne bom nikdar tvoja“, mi je pravila med jokom. Brat Slovenec, ali ste videli že tako deklo? Ali je med Slovenkami i taka, ki bi ljubila, a ljubila tudi stariše, dasi ji ti prirejajo več hudega, kakor dobrega? ... Ali jo poznate...“

Meni je nehote obvisel pogled na dekletu, ki je sedela pri svojem instrumentu in gledala po restavraciji. Nato sem vprašal.

„In vaša hčerka? ...“

„Je sad brezupne ljubezni, spočeta brez cerkvenega blagoslova. Niti takrat je niso pustili, da bi se poročila. Raje so gledali ramoto, kakor pa bi se uklonila njihova trmoglavnost. Dete sem vzel k sebi, saj ga niso trpeli, siroto... Ampak, dovolite, sedaj moramo zopet zaigrati. Povedal vam bom pozneje dalje.“

Vzdignil se je, močni prsti so prijeli strune, da je zabučalo in prijetna pesem „Kje dom je moj...“ je zadonela. Zdelo se mi je, da so strune govorile o ljubezni do domovine... Glelal sem Mljutinko, kako so njeni drobni, lepi prsti ubirali strune, gledal sem stareca. Njegove brke so visele zopet žalostno in težko in tu in tam se zmajale.

Ko so odigrali, je prisedel k meni.

„Ali se je vaša nevesta potem omožila?“

Pokimal je z glavo in pil.

„Prisilili jo so... Vzel jo je moj prijatelj...“

Zopet sem opazil na njem nasme, kakor ko mi je povedal, da sta si bili njegova in njena mati mladostni tovarišici.

„Pa ne mislite, da sem bil jezen nanj. Ne, tudi na njo ne, revico, ker je itak trpela preveč, niti na njene stariše. Udal sem se v usodo, saj mi je bilo tako sojeno. Jezil sem se le rad samim seboj. Kolikokrat sem si pravil, zakaj sem jo usljubil, zakaj se je nisem ogibal. Prihranil

bi ji trpljenje. Res je, da ljubezen ne vpraša, ampak vžiga, kakor užge strela, vendar me je mučilo to. Živela bi še lahko, če bi mene ne ljubila.“

Nisem si mogel kaj, da bi ne pripomnil:

„Niste krivi vi, brat Hrvat, mati je kriva, da je mrtva.“

Pokimal je.

„Kriva, kriva... Ali kaj je njej to... Nič, saj je bil njen otrok.“

Povesil je glavo. Zdelo se mi je, da daš jok.

„Ali je bila v zakonu srečna?“

Pogledal me je, kakor bi hotel reči, zakaj vprašam tako neumno.

„Toraj, če je uživala zakonski mir?“

Zmigal je z ramami.

„Ne vem tega. Bolehala je od dneva poroke in ko je dobila sina, je umrla na pljučnici.“

„To je toraj konec povesti.“

„Da, to je konec. Povejte mi brat Slovenec, ali imajo stariši otroke za to, da je mučijo?“

Nisem vedel, kaj naj odgovorim.

„So različni stariši. Vendar prehudo soditi jih ne smemo nobenih. Oni želijo otroku le dobro, oni mislijo le trezno, ker jim je že minil mladostni polet. Če so vas ljudje očrnil, a oni vas niso poznali, potem jim ni zametiti, da vam niso hoteli dati svojega otroka.“

Starec me je prijel za roko in jo stisnil.

„Prav govorite. Oni niso krivi... Jaz jih nisem sovražil, odpustil sem jim vse, kar sem pretrpel. Hčerko imam, spomin na njo, ki mi je bila zvezda, in to ljubim iz vse duše.“

Vzdignil se je, da bi igrali...“

Bilo je že proti polnoči, ko smo odhajali. Stisnil sem Hrvat in Miljutinko roko:

„Pa ne pravite tega okrog, kar sem vam povedal. Nisem rad. Vi se mi dopadete, brat Slovenec, zato sem se izgovoril z vami.“

Obljubil sem mu. Nisem pravil, napisal sem. Saj ne zna čitati slovenski, tako ne bo zvedel.

Doma pa sem sanjal celo noč o „berdistu“ in njegovi Miljutinki in v jutro sem se vzdignil s solzo v očeh. Bog vo, lahko da je povest Hrvata i moja povest...“